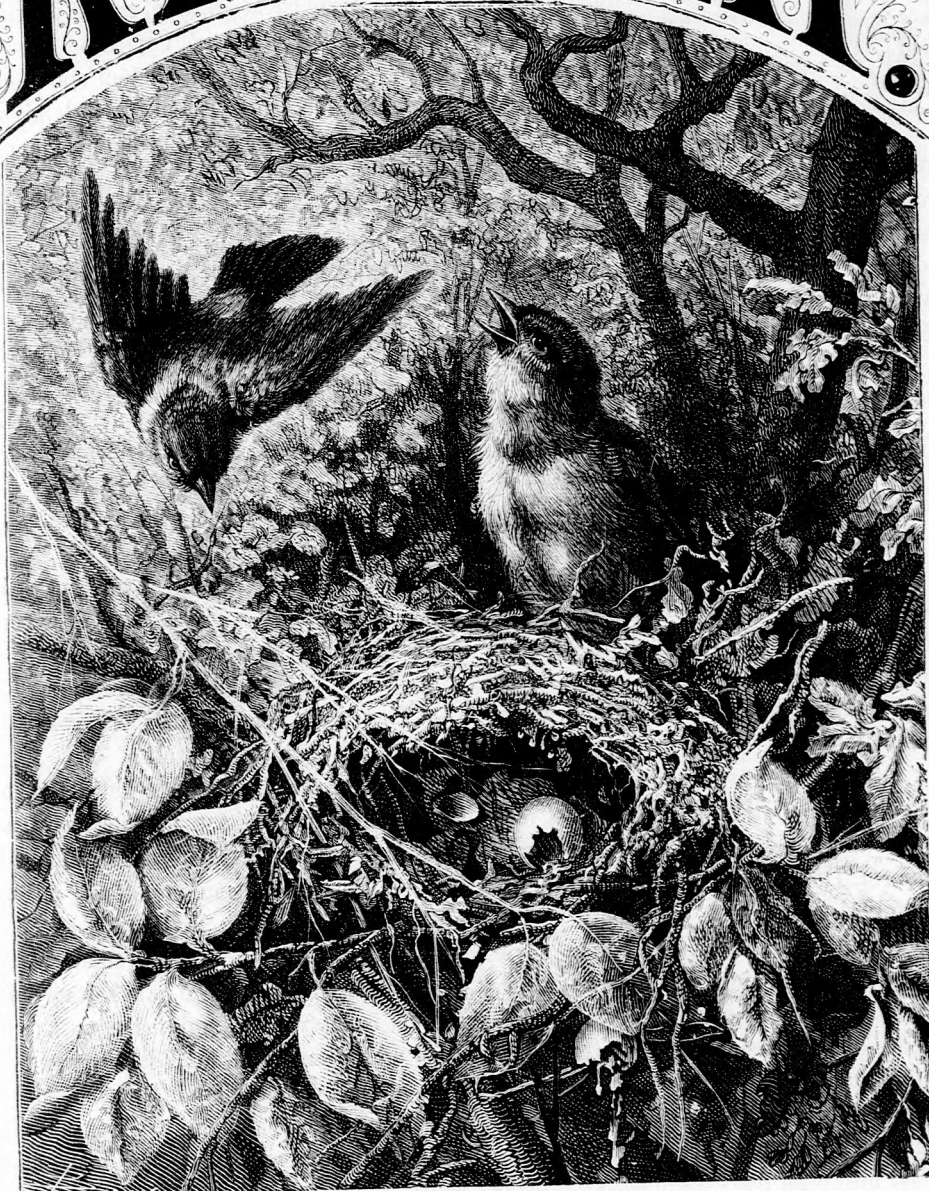

KIS LAP

SZOMORUSÁG. (Lásd a 298. lapon.)

XXIV. kötet. 19. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1883. május 13-án.

K I T A S Z I T V A.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Egy másik szobába mentünk, mely már csinosabban volt bebutorozva. Itt az íróasztalnál egy öreges ur ült, kinek vezetőnk röviden elmondta, kik vagyunk; könnyen kitalálhattam, hogy ez az öreg ur a főnök, az ügyvéd, ki engem keresett. A mint meghalotta, kik vagyunk, nyugodtan fölállt, elénkbe jött és hidegen kérde:

— És melyik közületek az, a kit, András gazda fölnevelt?

— Én vagyok az, felelém.

— Hát András-gazda miért nem jött el?

— Meghalt.

— És ti hogy jutottatok ide? András gazda hagyott nektek pénzt?

— Nem hagyott; meghalt, mielőtt beszélhettem volna vele.

— Akkor hát honnan tudad, hogy ide kell jönnöd?

Elmondtam röviden, mi történt s nagyon sietve mondtam el, mert most már én akartam kérdezősködni szüleimről, családomról. De az ügyvéd nem engedte, hanem folyvást vallatott, el kellett beszélnem eddigi egész életemet, mikép növekedtem fel Dorka annyónál, hogy kerültem Gáspár mesterhez komédiásnak, aztán Péter bácsihoz kertésznek s mint lettem újra vándor komediás. És mialatt én beszéltem, az ügyvéd folyvást fürkésző szemmel vizsgálgatott, úgy hogy szinte megzavarodtam. Annyi bizonyos, hogy csöppet sem meggyőző, barátságos volt az arcza.

— Hát ez a másik ficzkó kicsoda? kérde aztán.

— Ez jó barátom, kivel együtt jöttem.

— Afféle csavargó, ugy-e?

— Nem csavargó, felelém majdnem haragosan. Károly az én testi lelki jó barátom, testvérem, a kitől soha nem fogok megválni.

— No majd megválnak. Ez különben nem az én dolgom.

Már nem állhattam tovább, hogy ne kérdezősködjem, hol laknak szüleim.

— Itt laknak Bécsben, felelé. Legalább most itt laknak.

— És megláthatom őket nemsokára?

— Mindjárt. Segédem azonnal oda vezet.

Csöngtetett, én pedig az örömtől könyezve kérдем ismét:

— És él még apám, anyám, ugy-e?

— Hogyne! Nagyon jó egészségben élnek ők is, testvéreid is.

— Oh, hát vannak testvéreim?

Erre már nem felelt, mert belépett egyik segédje, kihez így szólt:

— Kérem, vezesse ezeket a fiúkat haza. Ön tudja a lakást. Üljenek kocsiba.

Aztán ismét felém fordulva, mondá:

— Igaz, meg sem mondtam, mi az apád neve; Müllernek hívják.

Végre tehát tudtam nevemet, igazi nevemet! Nem magyarosan hangzott ugyan, és nem is látszott valami uri névnek; de ezzel most nem törődtem. Csakhogy végre van nevem, van családom! Örömemben szerettem volna megölelni a derék ügyvédet, ki bizonyosan sokat fáradott, míg végre fölkatartott engem, hogy visszaadjon szüleimnek. De jóformán köszönetet sem

mondhat
hidegen

—
Ner

hogy ind
pillanato
gód vol
Hogy is
uj, boldo
otthon l
köszönti
a segéde

Eg

utczán s
Az ügyv
csisnak,
előtt áll
kozni lá
közze cs

Az

ereszke
ségét. A
gitottak
körülbe
gyünk
tem ern
eredni
mit szü
mert az
semre s

—
Mindjárt
dent.

E
minder
ban od
a lábai
gettem
tette és

mondhattam, mert a segéd kézen fogott és hidegen mondá:

— Menjünk. Későre jár az idő.

Nem mondtam magannak kétszer, hogy induljunk, hiszen alig vártam ezt a pillanatot. Károly is, ki eddig olyan nyugodt volt, most kissé izgatottnak látszott. Hogy is ne? Hiszen reá nézve is egészen új, boldog életet jelent az, hogy még ma otthon leszünk szüleim házában. Röviden köszöntünk tehát az ügyvédnek és követtük a segédet.

Egy-két percz múlva kint voltunk az utcán s nem sokára bérkocsiban ültünk. Az ügyvédsegéd halkán magyarázta a kocsisnak, hová, merre menjen, melyik ház előtt álljon meg. A kocsis nagyon csodálkozni látszott, de aztán vállat vont, lovai közzé csapott és megindultunk.

Az idő már őszre járt, sűrű köd ereszkedett le s még növelte az est sötéttségét. Az utcai lámpások halványan világítottak a ködön keresztül, de azt mégis körülbelől láthattuk, milyen utcákon megyünk végig. Eleinte én nem igen ügyeltem erre, hanem inkább beszédbe akartam eredni kísérőnkkel, hogy megtudjak valamit szüleimről; de ezzel rosszul jártam, mert az ügyvédsegéd mindjárt első kérdésre szárazon így felelt:

— Minek haszontalanul fecsegni? Mindjárt otthon leszel, ott megtudsz mindent.

E barátságatlan szavak után elmúlt minden kedvem a kérdezősködéstől. Jobban odasimultam Károlyhoz, simogattam a lábaim közt álló öreg Káplárt és nézgettem ki az utcára. Károly is ugyanezt tette és talán épen úgy bámult, mint én.

Mert a mit láttunk, az épen nem valami szép és kellemes volt.

A kocsi gyorsan robogott, egyik utcából a másikba, de mind kegyetlenebbül döcögött, mintha valami rossz, kátyus uton járna, nem pedig nagyvárosi jó kövezeten. De ezek az utcák talán nem is voltak kikövezve. Soha sem láttam olyan hitvány, düledező házakat. Mit keresünk mi itt ebben a városrészben? Hiszen ez kétségkívül a legelhagyottabb rész, inkább valami koldusvárosnak látszik. A kocsis, mikor néha nagyon nagyot zökkent a kocsi, bosszusan szitkozódott s valami »tolvajfészek« szót emlegetett.

— De hát minek hajt ezeken az utcákon keresztül? sugtam Károlynak. Itt már csak nem lakhatnak szüleim?

— Magam sem hiszen, felelé Károly. De talán erre vezet a legrövidebb út. Talán a városon kívül laknak valami viláiban.

Ez nagyon valószínű volt. Gazdag emberek a városon kívül szoktak szép kerti lakot birni s a külvárosokon keresztül kell oda vergődni.

De kocsisunk épen nem látszott arra törekedni, hogy kijusson ebből a csuf városrészről. Egyik szűk, bűzös utcácskából a másikba kanyarodott s néha meg is állt, hogy egy-egy arra menő embertől valamit kérdezzen. Utoljára vezetőnk is türelmetlen lett és odaszólt a kocsisnak, hogy talán bizony nem tudja, hova kell hajtania.

— Majd csak rátalálunk, felelé a kocsis durván. De annyi bizonyos, hogy még soha sem jártam ebben a rongyos tolvajfészekben. Nem járnak ide kocsin az emberek.

Bámulva néztem Károlyra, ő is reám. Épenséggel nem tudtam felfogni, mit jeleutsen mindez? Végre megállt a kocsi s a kocsis így szólt:

— Ez a kis utca az . . . de oda kocsi-val be nem megyek, mert ki sincs világítva és olyan szűk, hogy meg nem tudnék fordulni. Innen már mindjárt eljutnak a házhoz.

— Igaza van, szólt vezetőnk. Szálljunk ki. Kövessetek!

Ámulva néztem Károlyra, ő is reám. Mit jelent ez? Hisz' az lehetetlen, hogy szüleim ilyen helyen lakjanak. Szivem összeszorult, szörnyű gondolatok villantak fel agyamban s láttam, Károly is épen olyan sápadt lett, mint én. De beszédre, kérdezősködésre nem volt idő, kísérlők gyorsan ment előre, utána mentünk. Én inkább tántorogtam s talán össze is rogyok a nagy felindulástól, ha Károly karon nem fog és hű testvérkép nem vezet. Annyira meg voltam zavarodva, hogy alig tudtam, mi történik velem és körülöttem; kábultan engedtem magamat vezetetni, aztán beléptünk egy alacsony, rozzant ház kapuján, végig botorkáltunk egy sötét, büzös udvaron s végre tágas szobába értünk, melyet az asztalon álló lámpa s a kályhában égő tűz fénye világított meg.

Bámészan néztem körül, azt hittem, ez mind csak valami gonosz álom. A szoba szegényes, rendetlen volt. A kályha mellett nagy karosszékben egy öreg szakálu igen öreg ember ült, mozdulatlanul, mintha aludnék. Az asztalnál ketten ültek: egy férfi és egy nő. A férfi körülbelül negyven éves lehetett s egyszerű sűrű ruhát viselt; arcán sajátságosan kelle-

metlen, durva kifejezés látszott. Szőke haja és szakála volt, és egészen szőke volt a vele szemben ülő nő is. Ez pár évvel fiatalabb s valamikor szép lehetett, de most orcáján, orrán kékes-vörös foltok látszottak, tekintete pedig oly merev volt, mintha semmit sem látna, semmivel sem törődne. Négy gyermek is volt a szobában, két fiú és két leány, mind a négy épen olyan csepűszinű szőke haju, mint az anyjok; a legidősebb köztök egy tizenkét éves fiú volt, a legfiatalabb egy kicsike leányka, ki még alig lehetett három éves. Pizkosak és majdnem rongyosak voltak mindnyájan.

Mindezt egy pár pillanat alatt tekintetem át, míg kísérlők az asztalnál ülő férfihoz lépett és halkán mondott neki valamit. A kályhánál ülő öreg és a gyermekek reám és Károlyra bámultak, csak a legkisebbik leányka szaladt Káplárhoz s kezdett vele barátkozni.

Az ügyvédsegéd csak keveset beszélt s a mint elvégezte, a sűrű ruhás férfi egészen nyugodtan fölkel és minden meglepetés nélkül mondá:

— No ez derék dolog. Hát mégis megtalálták. És melyik közülök Gábor?

— Én, felelém előre lépve.

— Akkor hát öleld meg atyádat, fiam.

Hetek óta sokszor gondoltam előre arra a pillanatra, mikor majd meglátom szüleimet . . . előre örültem annak, hogy fogok nyakukba ugrani, hogy fogjuk egymást összecsókolni, hogy fogunk ujjongani, sirni, kacagni nagy örömlünkben. És most . . . most mindebből semmit sem éreztem, inkább remegtem. De mégis odasiet-

tem és m
szólt:

— I
atyád, ez

Leg
megölette
nem is es
gott vala

tem és megöleltem atyámat, ki aztán így szólt:

— Ez itt édes anyád, ott ül nagyatyád, ezek meg a testvéreid.

Legelőször is anyámhoz siettem és megöleltem; engedte, de ő nem ölelt meg, nem is csókolt meg s fogai közt mormogott valamit, a mit nem értettem.

— Nagyatyádnak elég, ha kezet nyujtsz, szólt ekkor atyám. Köszvény bántja kezét-lábat, nem szereti, ha hozzányul valaki.

Nagyatyámmal tehát csak egyszerűen kezet fogtam, aztán sorra megöleltem testvéreimet, kivéve legkisebbik hugocskámat. Ez javában játszott Káplárral és mikor

Erzékeny bucsu.

SEMMI sem tarthat örökké,
Pünkösdi három napja sem,
Viszik vissza nevelőbe
Mariskát egyenesen.
Három napot otthon tölte
S most a válás oly nehéz . . .
Kendő lobog, a szem könnyez
És csak vissza, vissza néz.

ölembe akartam venni, haragosan eltaszitott.

És a mint így egyiktől a másikhoz jártam, mindinkább haragudtam magam magamra. Hogy lehet az, mi történik velem? Hiszen nem örülök egy csöppet sem annak, a mi után annyira vágyódtam. Itt vannak szüleim, nagyatyám, testvéreim, megtaláltam családomat és... és nem tudok örülni. Hetek óta alig vártam, hogy együtt legyek szüleimmel, ugráltam örömben, hogy nekem is lesz atyám, anyám, a kiket szerethetek, a kik engemet szeretnek és most, — zavarodottan, bámészan nézek rájuk, nem tudok hozzájuk egyetlen egy gyöngéd, szerető szót intézni! Hát miféle gonosz, szivtelen fiu vagyok én? Hiszen így nem vagyok méltó rá, hogy visszanyertem szüleimet, testvéreimet.

Ha nem ilyen szegényes, rozszant házban, hanem fényes palotában találtam volna őket, akkor valjon örültem volna-e? Hiszen addig, míg nem ismertem őket, addig mindig csak az járt a fejemben, mennyire fogom őket szeretni; már előre is szerettem őket, még ismeretlenül. Most ismerem őket és nem tudok örülni.

Ez csunya, ez gonosz, ez szégyenteljes hiu szivtelenségemet. Nem, én szeretni fogom szüleimet, ha szegények is. Hiszen szegénységben nőttem fel magam is.

Jóvá akartam tenni hibámat s újra anyámhoz siettem és megöleltem. Ugy látsozott, nem igen érti, miért teszem ezt, mert a helyett, hogy ő is megölelt volna, inkább eltaszitott s bámészan, csodálkozva nézett reám, azután valami idegen nyelven néhány szót mondott atyámnak, ki erre gunyosan kacagott. Anyám elutasító mozdulata,

atyám gunyakaczaja újra megdermesztettek. Most már nem tudtam, mit tegyek.

Nem maradt sok időm a gondolkodásra, mert atyám, Károlyra mutatva, kérdé:

— Hát ez a ficzkó kicsoda és mit keres itt?

— Ez Károly, az én legjobb barátom, igazi testvérem.

Elmondtam, mennyire szeretjük egymást, mennyit tettünk egymásért, de atyám nem engedett sokáig beszélni, hanem kurtán közbeszólt:

— Jól van, elég ebből ennyi. És most Károly veled jött, hogy kissé szétnézzon idegen országban is? No nem bánom, egy-két napig itt maradhat.

Magyarázni akartam, hogy én nem akarok elválni Károlytól; de ő előbb szólt meg:

— Igen, csak kissé szétnézzek, aztán megyek vissza Magyarországra.

— Okosan, szólt atyám. De hát András gazda miért nem jött veletek?

— Meghalt.

— Meghalt? No, annál jobb...

Hirtelen elhallgatott, én pedig ámultam. Miért lenne az jó és kinek, hogy András gazda meghalt? Én bizony nem szerettem nagyon, de a halálát mégsem kívántam, sőt mióta kissé nagyobbra nőttem, beláttam, hogy végre is hálával tartozom neki, mert bár Dorka anyó nevelt fel, mégis csak András gazda vett magához, mikor kicsike koromban elhagyatva talált. Miért örülnek hát szüleim, hogy meghalt? Atyám észrevette csodálkozásomat és így magyarázta meg szavait:

— Ne csodálkozzál, hogy azt mondtam . . . nagyon haragúdtam arra a szivtelen emberre, mikor megtudtam, hogy téged egy vándor komédiásnak adott el. No, de most már bizonyosan is szeretnéd tudni, hogy szakadtál te el tőlünk.

— Igen, kérem, mondják el.

— Mindjárt elmondom, ülünk ide a kályha mellé.

Székeket vittünk a kályhához és leültünk. Én kiujtottam lábamat a tűz felé, de alighogy ezt tettem, a kályha mellett ülő nagyatyám az ő köszvényes lábával úgy megrugott, hogy majd fölkiáltottam; és e mellett olyan mérgesen tekintett reám, hogy ijedten magam alá huztam a lábaimat.

— Soh'te törődjél vele, szólt atyám. Az öreg nem szereti, ha valaki elfogja előle a meleget, de ha fázol, csak tartsd oda a lábaidat. Az öreggel nem szükséges törődnöd.

Ezen már megint volt mit bámulnom. Hiszen én azt hittem, hogy épen ezt az ősz öreget köteles mindenki leginkább tisztelni. És ők ilyen hangon beszélnek a nagyapáról! A nagyapa nem szólt semmit, atyám pedig aztán így kezdé elbeszélését:

— Te vagy a mi legidősebb fiunk, most épen tizenhárom éves vagy. Mikor megszülettél, nagy örömünk volt benned, de örömünk mihamar szomorúságra fordult. Volt nekem egy régi elkereseredett ellenségem, a ki mindig azon törte a fejét, mivel okozhatna nekem nagy bánatot. Egyszer aztán kitalálta. Belopózott lakásunkra és elragadott téged, ki akkor piczike

csecsemő voltál. Elvitt külföldre, Magyarországra s Budapesten ott hagyott az utcán. Mi kerestettünk esztendőig mindenfelé, de arra nem gondolhattunk, hogy idegen országba vitt. Nem találtunk semmi nyomra s azt sem tudhattuk, ki rabolt el téged; megsirattunk s azt hittük, már rég meg is haltál. De ezelőtt pár hónappal az az ember halálos ágyán megvallotta tettet, megiratta nekünk és én azonnal megindultam, hogy fölkeresselek. Nagy fáradtsággal kiderítettem, hogy András gazdánál vagy, de András gazda ekkor már eladott annak a vándor komédiásnak. Én kereskedésem miatt nem maradhattam sokáig oda, ezért egy ügyvédre bízam a kutatást, a ki szerencsésen el is járt a dologban. Lakásomat azért nem tudattam András gazdával, mert csak télen lakunk itt Bécsben, nyáron pedig mint vándor kereskedők járunk városról városra, a vásárookra. No, de hát most már itt vagy, újra elfoglalod helyedet a családban. Persze, most eleinte még kissé idegennek érzed magadat, de lassanként majd megszokod az életet itt közöttük.

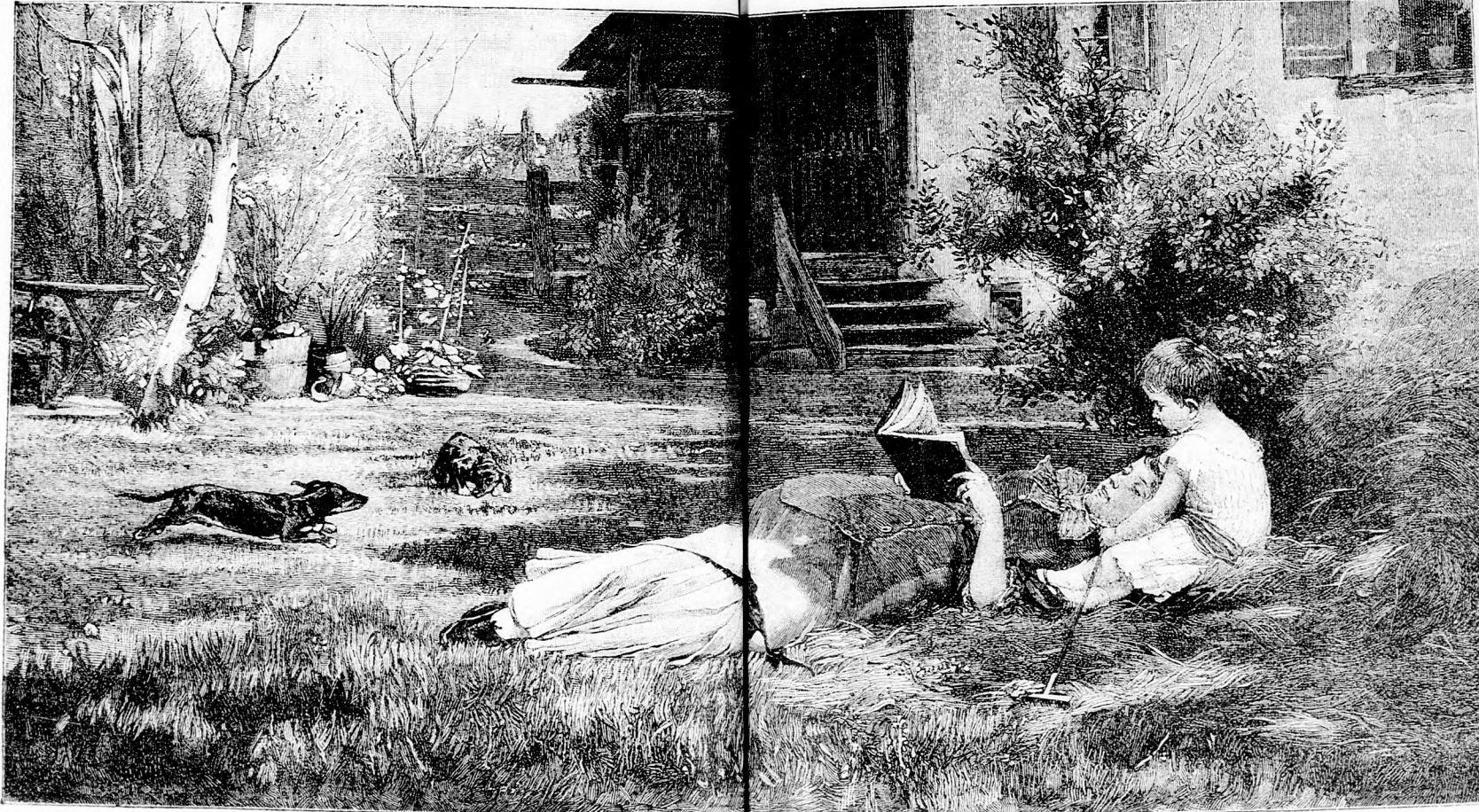
Igen, bizonyosan megszokom, hogy is ne? Hiszen családom körében élek, szüleimmel, testvéreimmel . . . itt okvetetlenül boldognak kell lennem.

Azok a finom, drága ruhácskák, melyekben hajdan találtak, melyeket a jó Dorka anyó emlegetett, azok bizony nem mondtak igazat, nem voltam gazdag szülők gyermeke. Dorka anyónak, Péter bácsinak, Lizikének és mindazoknak, kik jők voltak hozzám, hiába ígértem annyi fényes, szép dolgot, mert szüleim szegény házaló kereskedők, tőlök bizony nem telhetnek

gazdag ajándékok. De nekem ezzel nem szabad törődnöm; hiszen mindig csak azt ohajtottam, hogy szüleimhez jussak, hogy nekem is legyen atyám, anyám. Hogy eze-

ket szeressem, ahhoz nem kell pénz és gazdagság.

Mialatt atyám elbeszélte történetemet, megterítették az asztalt, egy nagy tál

MÁJUSI DAL. (Lásd a 298. lapon.)

ételt tettek az asztal közepére, körül pedig tányérokat.

— No fiuk, éhesek vagytok-e? kérde atyám. Igen? No hát üljetek asztalhoz.

Mindnyájan leültünk az asztalhoz, a nagyapát székestől oda tolták s vacsoráltunk. Egyszerű étel volt, nem is valami jó, de éhesek voltunk s jóízűen falatoztunk.

Csakhogy a vacsora alatt is megint sok dolog sehogy sem tetszett.

Nem voltam én valami finyás urfi, mert hiszen vándor komédiás életet éltem,

aztán Péter bácsinál mint egyszerű kerti munkás dolgoztam; de Gáspár mestertől és Péter bácsitól tanultam tisztességet, emberséget; evésnél szerettem az illedel-

met, tisztaságot, még ha egymagam ültem is asztalnál. De itt most az én testvéreim ugyancsak keveset törődtek effélékkel; kanál és villa helyett ujjakkal markoltak

bele az ételbe, nyaldosták a tányért s nagy csodálkozással szüleim ezt észre sem látszottak venni. A nagyapa már épen nem törődött senkivel és semmivel. Ő csak

a félkezét használhatta, a másik béna volt. Így persze nagyon ügyetlenül bánt a kés-sel-villával, de ha egy-egy falatot elejtett, testvéreim nevettek rajta, egyikök sem segített a szegény öregnek. Én oda siettem és ajánlkoztam, hogy majd segítek neki; de erre az olyan mord pillantást vetett reám, hogy ijedten visszaültem a székemre.

(Folytatása következik.)

Májusi dal.

(Képpel a 296—297. lapokon.)

ZSENDÜL a lomb,	Itt édesebb
Zöldül a domb,	És kedvesebb,
Bogárka döng,	Mint oly helyen
Madárka zöng	A hol selyem
S ragyog immár	Az ágy felett
A napsugár.	A mennyezet
A fény szelid,	És ez alatt
Még nem hevít,	Hó patyolat,
De langy-meleg.	Vagy bársony ad
Arnyas helyek	Szép álmodat.
Zöldgyöppje már	Köröskörül
Kínálva vár.	Minden örül,
Oh, enyhe, lágy,	Játszik, vigad
Virágos ágy.	Az ég alatt.
Rád dőlök — és	Mosolyg, ragyog...
A pihenés	Boldog vagyok!

SZOMORUSÁG.

(Képpel a czimlapon.)

A MINT a tavasz nyiladozni kezdett, még alighogy rügyeztek a fák, visszatért messzi földről két kis dalos vándor, két madárka. Itt laktak tavaly nyáron is, vigan és boldogan, de mikor a kemény tél közeledett, el kellett vándorolniuk dél felé, melegebb országba, hol nincs hó, nincs fagy s akkor is melegen, mosolygón süt a nap, mikor nálunk a zuzmarás tél rázogatja havas szakállát. Okosan is tették a kedves kis dalos madarak, hogy idején elmenekültek, mert a hosszú, hideg téli

hónapok alatt itt nálunk a hidegtől és éhségtől elpusztultak volna.

— De esztendőre vissza jövünk, megint itt rakunk fészket, szólta az egyik.

— Vissza bizony, szólta a párja. Nincs több ilyen jó helyecske hetedhét országban. Annyi a kövér bogárka, hogy reggeltől estig lakmározhatunk. Aztán ellenség sem lakik közel, békében élhetünk. Bizony visszajövünk!

Jó dolguk volt ott a messzi idegen országban is, de azért alig várták, hogy elmuljék a tél s utra kelhessenek ismét régi, igazi hazájokba. Mert akármilyen jó dolga van valakinek idegen földön, igazán boldog mégis csak otthon, szülőhazájában lehet.

A mint tehát kitavaszkodott, nem is igen várták, hogy jó meleg legyen, hanem megindultak és szerencsésen vissza is érkeztek a tájra, a hol tavaly nyáron fészkeltek. Örvendező dallal üdvözöltek erdőmezőt, aztán hozzáláttak a fészkepítéshez, mert a tavalyi bizony elsöpörte a téli förgeteg. Arnyas bokorban, kedves rejtett helyecskén építették a fészket és nem sokára két szép kis tojáska is volt benne. Csak ki kell költeni, aztán a kis madarak csicsergése fog hangzani a bokorban, nagy öröme az öreg madárpárnak.

Örültek már jó előre is és tervezgették, mily szépen fogják fölnevelni kicsinyeiket. De egy napon a nagy öröm még nagyobb szomoruságra változott!

Bogarászni voltak oda s kissé messzebbre röpültek, nem gyanítva semmi veszedelmet. A madármama végre pihenni kívánt s visszatért fészkéhez, — de a mit ott látott, az borzasztó volt! Egyik tojáskája lent a földön hevert összetörve, a másik meg a fészekben volt ugyan, de szintén összetörve, kifolyva, megsemmisítve! Vége, vége minden örömüknek, most már busan kell eltölteniök a nyarat, nem lesznek kedves kicsinyeik, hiába rakták meg a fészket!

A mint ott sirt a szegény madárka, messzire meghallotta párja és odasietett, hogy lássa, mi a baj? Mikor meglátta, ő is csak sirni tudott és nem talált vigasztalást.

Soha sem tudták meg, ki követte el ezt a gonoszsgót. Talán valami ravasz mókus vagy éhes holló leste meg a fészket és lakmározott a tojásokon, mert azt nem hiszem, hogy akadt volna olyan szivtelen rosz fiú, a ki ilyen nagy bánatot tudott volna okozni a szegény kis madaraknak.

Most is ott röpkednek a fészkek körül és panaszos dalt zengenek s a szomszéd-ban fészkelő többi kis madarak, tudom, mind őszintén sajnálják őket.

Tudós madár.

NOSSZA te tudós madár,
Mondjad szépen: »te betyár!«
De úgy mondd ám, kedvesem,
Hogy érthető is legyen.
Bár beszédes hirben állsz,
Összevissza kiabálsz.
Próbáld újra, — most jól van
És bár ama két szóban
Nagy bölcsesség nem rejlek
Egy madártól az elég.

A BÁLI RUHA.

— Vigjáték egy felvonásban. —

Személyek:

A MAMA,	A DADA
CZILIKE,	ZSUZSÁNNA ASSZONY
MARISKA	{leányai

Csinosan butorozott szoba.

Első jelenet.

Czilike. A dada.

A dada. Ugy-e, most már sajnálja? Most már öltözködni kellene, már mindjárt indulni kell s most nyugtalan, ide-oda járkál, nem tudja mihez fogjon. No csak vallja meg, kedveském, most már sajnálja a mit tett.

Czilike. Nem, dada, nem sajnálom, igazán nem sajnálom . . . csak az nyugtalanít, hogy mamácska és Mariska boszankodni fognak . . . várni fognak reám, s utóljára még talán majd aggódnak is . . .

A dada. Ez már igaz. A nagyságos asszony előre örült, hogy erre a szép mulatságra elviheti Czilike kisasszonyt is. Hogy is ne! Hiszen ez lett volna az első nagy estély, melyre Czilike kisasszonyt elviszik. Mariska kisasszony már nagyobb, ő már több ilyen estélyen volt.

Czilike. Oh, majd elmegyek máskor, ezen nem busulok egy csöppet sem. Hanem az kezd bántani, hogy végre is hazudnom kell . . . ez . . . ez, a baj.

A dada. Hm! Hiszen már majd egy hete tart a hazugság.

Czilike (sohajtván.) Igaz! Egyetlen egy hazugság, de ugyancsak sokáig tart. Csak már vége volna! Alig várom a holnapot.

A dada. De kedveském, miért kell azzal bevárni a holnapot?

Czilike. Hogyne kellene! Ha most mondanám meg mamácskának, haragud-

nék s én nem akarom, hogy rossz kedvvel menjen a néniék estélyére.

A dada. No már az igaz, hogy alkalmasint haragudni fog. Persze nem is lesz csoda. A jó nagymamácska küld egy nagy csomó pénzt, hogy az ő kedves unokái szép bál ruhában jelenjenek meg a nagy estélyen, Mariska ruhája már itt is van, de az én Czilikém egészen másra költi a pénzét. Én bizony nem tudom, szabad volt-e ezt tenni, akármilyen nemes célra költötte is.

Czilike. Jajdada, hát nem hogy vigasztalna, hanem még kínozt és ijesztget! Hiszen már ugyis oly zavarban vagyok! Aztán mindezt akkor kellett volna elmondani, mikor még nem volt késő, mikor még megvolt a pénz. Most már mind hiába.

A dada. Persze hiába... de hiszen én akkor is mondtam, csak hogy Czilike kisasszony nem hallgatott reám.

Czilike. Az igaz, de mikor nem tudtam ellenállani... hiszen ha a ruhára költöttem volna akkor mindössze egy pár órai mulatságom van... holnapra az a drága ruha már össze lett volna gyűrve, alig lehetett volna többé valami hasznát venni, így pedig... Oh, én hiszem, hogy mamácska meg fog bocsátani... nagyon, de nagyon szépen fogom kérni.

A dada. Igaz, senki sem tud haragudni, mikor az én kedves Czilikém könnyörögni kezd. Hiszen engem is azzal csábított a rossz utra... pedig nekem öreg eselédnek nem lett volna szabad engednem. Ki is kapok majd!

Czilike. Nem, nem, azt én nem engedem! Megmondom, hogy csak én egyedül vagyok a hibás.

A dada. De meg is fizeti az árát. Mert csak vallja meg, szeretne elmenni az estélyre!

Czilike. Nem tagadom... de hát azért nem sajnálom. Csak a mamácska és Mariska elmentek volna már! Most jön a legnehezebb, most fognak sürgetni, hogy öltözzem már... a szegény varrónőt fogják okolni.

A dada. Az ám. És még az is meglehet, hogy a mama és Mariska kisasszony sem mennek el, ha Czilike kisasszony nem mehet velök.

Czilike. Jaj istenem! Oh, az lehetetlen! Dada, igazán mintha csak szándékosan kínozni akarna!

A dada. Isten mentsen! De hát jó mindent előre meggondolni. No most vigyázzunk, jön Mariska kisasszony.

Második jelenet.

Voltak. Mariska.

Mariska (estélyi öltözetben.) Czilike, hát te még nem öltöztél fel!

Czilike. Nem ám. Nincs mit felöltötenem.

Mariska. Oh, ez már mégis boszantó. Nem értem, mi lelte azt a varrónőt. Eddig mindig oly pontos volt. És tegnap, mikor nála voltál felpróbálni a ruhát, nem vetted észre, hogy talán el van valahol hibázva? Mert okvetlenül valami nagy hibának kellett történi.

Czilike. Oh dehogy! Nincs az én ruhámon semmi hiba.

A dada. No a' már bizonyos, hogy a Czilike kisasszony ruháján nincs semmi hiba.

Mariska. Annál jobb. De most már csak szabad tudni, milyen színű?

Czilike. Nem, még nem mondhatom meg.

Mariska. Oh, te kis titkolózó! Már csakugyan kíváncsi vagyok, micsoda nagy meglepetést fogsz nekünk szerezni. De nevetni fogunk ám, ha rosszul választottál. Nem is tudom, hogy engedhetett mamácska a kérésednek, hogy egészen magad intézd el a ruhaválasztást. Persze, megbízott a varrónőben, az jól tudja, mit kell csinálnia. No de azt csak megmondhatod, milyen színt választottál, fehérét, kékét, rózsaszínt?

A dada. Bizonyosan fehérét, az az angyalok színe.

Mariska (nevetve.) Oh dehogy, dada, hát nem látta, hogy a templomban az angyaloknak kék köpenykéjük van . . .

A dada. No mindegy, az én Czilikém színe mégis az, a mi az angyaloké.

Mariska. Nem bánom, majd meglátom. De most már menj fésülködni, Czilikém.

Czilike. Oh, hiszen meg vagyok fésülve.

Mariska. Persze meg, de estélyre másképp kell. Mamácska vett számunkra szép virágot; ott van a tied is az öltöző asztalon.

Czilike. Még ráérek.

Mariska. Dehogy érsz rá! Látod, én már fel is vagyok öltözve. Menjen vele, dada, hozza szépen rendbe a haját, tüsse bele a virágot. A ruha minden pillanatban megérkezhetik, akkorra legalább elkészülsz a hajaddal.

Czilike (zavarban.) Jaj Istenem . . . de mikor én . . .

Mariska. Ne aggódjál, a ruhád itt lesz mindjárt. A varrónő nagyon rendes, pontos, még soha sem hagyott cserben. És most, tudja, hogy estélyre készülsz . . . ne félj, elhozza a ruhádat.

Harmadik jelenet.

Voltak. A mama.

A mama (estélyi öltözetben) No's, kedves Czilikém, hát te még nem öltözöl? Nem jó mindent az utolsó pillanatra hagyni, s aztán nyakrafőre sietni.

Mariska. Jaj mamácskám, nagy a baj. Czilike kétségbe van esve, mert még nem hozták el a ruháját. Talán kár is volt, kedves mama, hogy nem mentél vele a varrónőhöz, hanem magára bízta egészen.

A mama (derülten.) De mikor oly nagyon kért és fogadkozott, hogy ő maga is jól elvégzi. Ugy-e, Czilikém, jól is van minden?

Czilike (nagy zavarban.) Oh igen . . . nagyon jól . . . az az én nem tudom . . . (Félre.) Oh, csak már elmentek volna!

A mama. De milyen nyugtalan és zavart vagy! Mi a bajod?

Czilike. Semmi, kedves mama . . . nincs semmi bajom.

Mariska. Bizonyosan szepeg, hogy itthon marad s most már sajnálja, hogy nélkülünk akarta elintézni a ruha dolgát. Alkalmasint valami hiba történt.

A mama. Azt nem szeretném, mert megígértem Klára néninek, hogy mindkettőtöket elviszlek . . . ott lesz minden ismerősötök s remélem, nagyon jól fogtok mulatni. De igaz! A pénzből, melyet a nagymama küldött számotokra, van-e még valami?

Mariska. Oh, nekem még van egy pár forintom, mindjárt elő is hozom. (El.)

A mama. Hát neked, Czilike? Talán bizony mind elköltötted?

Czilike. Én... igen... mind... már semmim sincs.

A mama. Ejnye te pazarló! Hát azért biztam én meg benned? Hiszen ígérted, hogy nagyon jól fogsz gazdálkodni. No de hát lássuk, mire költötted...

Czilike (félíg sirva.) Oh kedves mama... én... nem mondhatom meg...

A dada (czirógatva Czilikét.) No, no kedves kis aranyosom, ne sirjon... hiszen a mama nem haragszik.

A mama (mosolyogva.) Dehogy haragszom. (Kopogás hallatszik.) Valaki jön. Ki jöhet ily későn látogatóba?

Negyedik jelenet.

A mama. **Czilike.** **A dada.** **Zsuzsánna asszony.**

Czilike (ijedten félre.) Istenem, kit látok! Zsuzsánna asszony! És épen most tud idetévedni!

Zsuzsánna. Bocsanatot kérek, nagyságos asszony, hogy háborgatni bátorkodom... tudom, hogy ilyen késő órában...

Czilike (izgatottan.) Igen, már nagyon későn van, kedves Zsuzsánna asszony... jöjjön majd holnap reggel, ha valamit kíván... majd holnap. Kedves mamácskám, ez egy szegény jó asszony... beteg kis leánya van... én egy párszor meglátogattam... hisz említettem is. Jöjjön majd holnap, Zsuzsánna asszony.

A mama. De miért ne mondaná el most a jó asszony, mi hozta ide? Ráérünk, Czilikém, hiszen még ugye sincs itt a ruhád. Beszéljen, jó asszony.

Zsuzsánna. Oh, nagyságos asszonyom, azt sem tudom, hol kezdjem. Ez a kedves Czilike kisasszony valóságos angyal...

A mama. Talán valami jót tett magukkal?

Zsuzsánna. Hogy jót tett-e? Megmentett bennünket.

Czilike (mindinkább nyugtalanul.) Oh, szót sem érdemel. Kérem, kedves Zsuzsánna asszony, menjen most szépen haza... majd holnap beszélhetünk... én most bálba készülök.

A mama. Ne légy oly türelmetlen, kedvesem. Addig hallgathatjuk, míg a ruhádat elhozzák.

Zsuzsánna. Oh, nem akarok én sokáig alkalmatlankodni. Csak azt akartam megmondani a kedves kisasszonynak, hogy megkaptam a kulcsárnői állást itt a szomszéd gazdag háziurnál s most már kedves kis leánnyal együtt mentve vagyunk végkép a nyomortól.

Czilike. De azt nem én tettem...

Zsuzsánna. De igen, tudom én jól. Mondta maga a háziur, igen, ő mondta e szavakkal: »Zsuzsánna asszony, én házamba fogadom, de ezt egészen a jó Czilike kisasszonynak köszönheti.« Azért hát mindjárt siettem ide, hogy megköszönjem ezt az új jótettét. (A mamához.) Mert tudnia kell, nagyságos asszonyom, hogy én meg kis leányom csupán csak a jó Czilike kisasszonynak köszönhetjük, hogy nyomortalan el nem veszünk. Szegény leánykám sulyosan megbetegedett s én mindenemet ráköltöttem gyógyítására, éjjel-nappal virasztottam mellette és végre magam is belebetegedtem. Nem volt senki, a ki segített volna rajtunk, már azt hittem, gyermekem-

mel együtt elveszünk, mikor szomorú helyzetünket megtudta Czilike kisasszony, meglátogatott, aztán fogadott egy ápolónőt, vett orvosságot, betegnek való jó ételeket s mindennap maga jött el megnézni, rendben van-e minden. És mikor én pár nap múlva már fölkelhettem, de dolgozni még nem bírtam, még akkor is adott pénzt, hogy ne szenvedjünk szükségét. Oh, bizony sok pénzt elköltött ránk, talán egész esztendei megtakarított zsebpénzét... és aztán utoljára még jó állást is szerzett nekem, úgy hogy most már nem kell aggódnom semmitől. Ugy-e kedves nagyságos asszonyom, nem haragszik, ha nem bírtam megállani, hogy el ne jöjjenek és meg ne köszönjem ezt a nagy jószágot! Tudom, Czilike kisasszony nem szereti a hálálkodást, de ha szabad volna, bizony össze-vissza csókolnám...

A mama. Ha épen akarja, megteheti.

Zsuzsánna. Meg is teszem, ha szabad (Megöleli Czilikét.) Az Isten áldja meg, kedves jó gyermek! És most már nem alkalmatlankodom tovább, csak azt mondom még újra, hogy az ég áldja meg a jó Czilike kisasszonyt. (El.)

Ötödik jelenet.

A mama. Czilike. A dada. Később **Mariska.**

A dada. No, most már legalább vége a titkolózásnak. Jobb is szeretem. Most már tudja a nagyságos asszony, mért nincs Czilike kisasszonynak új ruhája.

Czilike (a mama kezét megragadva.) Mamácskám, édes jó mamácskám, csak most az egyszer bocsásd meg, hogy titkolóztam...

A dada. És hogy a nagymamától kapott pénzt mind elköltöttük.

A mama. Hát helyes volt az, előttem titkolózni, még ha jó tett kedvéért is?

Czilike. Igaz, hibáztam, most már belátom... nem lett volna szabad jó mamámat megcsalnom és hazudoznom.

A mama. Nem bizony, mert a szülők iránti őszinteség és bizalom épen olyan erény, mint a jótékonyosság.

Czilike. Oh, többé soha sem teszem, kedves mamám... máskor mindent fogsz tudni...

A mama (mosolyogva.) Hát azt hitted, te kis ravaszka, hogy most nem tudtam?

Czilike (bámulva.) Tudtad?!

A dada. Persze hogy tudta! Mert hát, kedves kisasszonykám, az öreg dada nem arra való ám, hogy a mamát megcsalni segítse. Ugyan szépen rábizhatnák a kicsinyeket! Tudta bizony a mama elejétől fogva az egészséget és hogy neki is legyen része a jótettben, hát a miről Czilike kisasszony semmit sem tudott, a jó mamácska szerezte szegény Zsuzsánna asszonynak a kulcsárnői állást.

Czilike (megöleli a mamát.) Oh, kedves édes mamácska, milyen jó vagy!

A mama. Szeretnék haragudni reád, te kis hamis, de már eléggé meg vagy büntetve azzal, hogy mint valami hamupipőke állsz itt, míg mi felkészültünk a bálba!

Czilike. Oh, ha mamácskám nem haragszik, akkor én egészen boldog vagyok. Megérdemlek egy kis büntetést hibámért, aztán szívesen el is szenvedem, mert azokon a szegényeken segitettem.

Mariska (belép.) Hogyan, Czilike! Te mégsem öltöztél fel? Még sincs ruhád?

A mama. Nincs bizony. Dada, menjen, most már ideje utána látni.

A dada (titkos pillantással a mamára.) Igen is, értem (El.)

Mariska. De hiszen ez borzasztó! Annak a varrónőnek soha sem adunk többé munkát.

A mama. A varrónő, nem hibás. Czilike nem rendelt meg nála semmit, mert pénzét egy szegény család megmentésére fordította.

Mariska. Oh, ezt ugyan nagyon rossz tette... az az... jól tette... nem is tudom. De hát akkor nem jöhet az estélyre... és így én sem megyek... nem tudnék mulatni, mindig arra gondolnék, hogy Czilike itthon busul magában.

Czilike. Nem, nem! Egészen megrontaná örömemet, ha miattam itthon maradtatok. Oh, kedves mama, kérlek, menjetek, hagyjatok engem itthon.

A dada (ki ezalatt belépett, kezében szép bál ruhával.) El is mennek, csakhogy Czilike kisasszony is velök megy. Itt a ruhája, csak föl kell hamar öltöni.

Czilike. Az én ruhám? Az én ruhám! De hiszen ez lehetetlen... ki csináltatta?

A mama. Találd ki. Ha neked volt titkod, nekem is volt, még pedig az enyém volt az igazi, mert te nem is sejtetted az enyémet.

Czilike (a mama nyakába ugorva.) Oh kedves mama, te tulságosan jó vagy! Ezt nem érdemlem.

A mama. Megérdemled, mert lemondtal saját örömedről, hogy szegény szenved-

dőkön segíthess. Legyen jutalmad az, hogy nem csak nem haragszom titkolózásodért, hanem gondoskodtam, hogy mégis eljöhess a mulatságra. Gyorsan, dada, öltöztesse fel.

Mariska. Igen, öltöztesse gyorsan, aztán megyünk s vigan tánczolunk.

Czilike. Igen, vigan leszünk, de nálam senki sem lesz boldogabb.

— A függöny legördül. —

KÉPREJTVÉNY.

Jótekonyság.

A bölcseje javára adakoztak:

Deus Tibor (egy sorsjájék eredményekép) 8 frt. 60 kr., Nagy Mariska 1 frt. Freund Irén és Imre 1 frt. — A már eddig kimutatott 227 frt. 45 krral együtt 238 frt. 5 kr.

A csángó magyarok betelepítésére adakoztak: Resofszy Emil gyűjtése 10 frt. 10 kr. (Egyes adakozók: Resofszy Emil 50 kr., R. Viktor 50 kr., R. Béla 50 kr., a nevelőnő kisasszony 50 kr., Kis Laczi 1 frt., dr. Ulmerné 1 frt., Dezső Izidor 50 kr., dr. Dezsőné 1 frt., Dezső Sándor 1 frt., Koós Samu 1 frt., egy névtelen 10 kr.), Bethlen Tima, Ilona és István 3 frt., Nagy Aranka 1 frt., Herzog Fülöp 20 kr., Mojsisovics Vilmos 50 kr., Hugmayer Stefánia és Ottó 1 frt., Freund Irén és Imre 1 frt. — A már eddig kimutatott 184 frt., 17 krral együtt 200 frt. 97 kr., mely összeg a »Nemzet« e heti számaiban ki van mutatva.

Az Ég áldása legyen a kegyes kis adakozókon.

Forgó bácsi.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, Barátok-tere 3-ik sz., Athenaeum-épület Budapest, 1883. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat